

KMETOVALEC.

Glasiló c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 gld. na leto. Naročila naj se pošiljajo c. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. 21.

V Ljubljani, 1. novembra 1885.

Leto II.

Gnojenje z gnojnico.

Kakor je sploh znano, je gnojnica prvotno le vodeni živalski izmeček, ki se pa pozneje kemično precej pretvori, zraven tega pa še izluži različne tvarine iz trdih živalskih izmečkov ter stelje. Glavni del gnojnice je toraj scalna voda, v kateri je manj ali več raztopljenih gnojilnih snovi. Ker pa k gnojnici pride še dosti tekočine, to je, vode od drugod, na pr. od snega, dežja in kuhinjskih lijakov, je pa samo od sebe umevno, da je vsebina gnojnice zelo različna.

Kemična preiskava pokazala je, da so najvažnejši in najboljši obstojni deli gnojnice dušec in alkalije. Od tod izvira tudi hitri vpliv gnojnice na raščo rastlin, kateri vpliv pa nikakor ni vstrajen. Priporoča se za to dostikrat gnojiti z gnojnico take rastline, katerim se brzo hoče pomagati ali pa jih siliti k večji redovitosti. Vstrajnejši vpliv od gnojnice, na pr. za drugo rastlino, ali pa za drugo košnjo kake krmske rastline, nikakor ne moremo od gnojnice tirjati. Za rastlinino življenje potrebno hrano dobimo v gnojnici uže raztopljeno in sicer navadno uže v obliki, kakor jo rastlina zavžiti zamore. Nikakor ni priporočljivo tako močno gnojiti z gnojnico, da bi bil vpliv dolgotrajen, kajti s tem bi le dosegli pogin rastlin, katere tudi preveč hrane ne morejo prenašati, zraven tega pa še zgubo, ker bi deževna voda redilne snovi odpeljala v spodnjo plast, do katere z našimi rastlinami nič več ne moremo. Ozirati se je pri gnojenju z gnojnico tudi na rastlino, kateri hočemo gnojiti. Gnojnica ima v sebi veliko kalija, a le malo fosforove kisline, med tem, ko krmske rastline rabijo za dobro vspevanje veliko kalija. Iz teh vzrokov je gnojnica dober gnoj za senožeti, deteljišča in enake njive. Ako se gnojnica rabi za gnojenje živih rastlin, treba jo je razredčiti z vodo, ker drugače vsled njene jedave lastnosti rastline poginejo. Posebno dobro dá gnojnica repici, lanu in zelju. Deteljišča gnojiti je najboljše pozimi tako, da se gnojnica vozi in poliva na sneg. Z dodatkom stranišnega gnoja izboljšati je še precej mogoče moč gnojnici in z dodatkom žveplene kisline zapreči se izhlapanje plinov.

Kar se tiče zemlje, je omeniti, da je mogoče gnojnico na vsaki zemlji rabiti, ozirati se je le, kakor gori rečeno, na rastline. Vendar zdi se mi primerno omenjati, da na lahki zemlji doseči je mogoče večji vpljiv, če manj gnojimo, zato pa večkrat, ker v taki zemlji gnojilna moč iz mnogih vzrokov prav hitro iz-

gine. Vpljiv gnojnice je pa vedno le ležič v njeni kemični vsebini, to je, gnojnica dá zemlji redilne snovi, koje rastline rabijo, fizikalne lastnosti zemlje pa gnojnica nikdar ne more izboljšati.

Zimsko krmenje goveje živine.

Prav malo gledajo še vedno naši kmetovalci na umno rejo svoje domače živine, posebno malo so pa pozorni pri krmenju. Gospodarstvo, v katerem ni druge krme, kot le ona, koja se na polji pridelala, preživi svojo goved čez zimo navadno z najpicljejšo krmo. Se ve da od tako krmene govedu ni kaj vspešnega pričakovati. Najboljša plemenska goved mora pri tacem ravnanju shujšati in zamreti ter svoje dobre lastnosti zgubiti. Zato se pa ne smemo čuditi, če so teleta lepih ptujih plemenskih krav ali dobrih bikov slabeja od naših domačih, vsaj se ne more zahtevati od izstradanega bika ali krave kaj posebnega. Hočemo toraj pisati nekoliko besed o zimskem krmenju goveje živine.

Našli so, da vsaka žival potrebuje slehern dan gotovo množico različnih redilnih snovi, drugače ne more svojega trupla v enem ali istem stanju ohraniti. Vse te povžite redilne snovi porabi živina za dihanje, za tvorenje toplote in za nadomeščenje onih telesnih delov, katere živina porabi. Ako toraj damo živini le toliko hrane, kolikor je potrebuje za nadomeščenje porabljenih snovi, potem ne smemo od nje pričakovati izdelovanja mleka, mesa itd.; če pa živina pri tej skromni krmi mora še delati ali pa mleko dajati, potem shujša, ker izrabljene telesne snovi ne more nadomestiti. Le če damo živini več redilnih snovi, kakor jih rabi za ohranjenje svojega telesa, potem tudi smemo od nje tirjati mleko, meso, volno. Slabo krmenje je toraj zapravljivost! Kmetovalec dá s krmo živini tako rekoč denar, ako pa ona to krmo le za ohranjenje svojega života porabi, potem živina ne more kmetovalcu krme poplačati s tem, da mu dá nazaj mleko, meso itd. in to je vendar očitna zguba.

Redilne snovi, koje živini v krmi pokladamo, zamoremo deliti v dve skupini: Prva skupina je ona, v kateri se posebno duščeve spojine nahajajo in iz katerih živina izdeluje meso, mleko, volno; druga skupina redilnih snovi obstoječa je iz spojin, ki nimajo duščeča, koje pa živina rabi za izdelovanje toščobe

(masti) in toplote. Natančno spoznanje redilnih snovi pa nam pokaže pot, po katerem zamoremo pri živini doseči največji vspah s krmenjem.

Splošno je znano, da je najprikladnejše in najnaravnnejše krmilo seno. Kakor pri nas stvar kaže, je pa malo katero gospodarstvo v stanu, skozi celo zimo krmiti edino le seno. Zato je skrb vsacega umnega gospodarja, seno z drugimi krmili kolikor mogoče dobro nadomestiti. Jako važno nadomestilo za seno je slama. Slama je za krmenje skoz in skoz pripravna, samo živina mora mimo slame še dobiti katerih drugih krmil, ki imajo več duševih spojin v sebi, kakor slama. Za krmo posebno dobra je slama sočivja, jarega žita in pleve.

Ako krmimo le samo slamo, potem je vspah slab, ker živina ni v stanu tako velike množine slame slehern dan prebaviti ter iz slame zadostne množine duševih spojin izleči. Če mešamo slamo s senom, vspah tudi ne bode kaj dovoljen. Krompir s slamo (rezanico) pomešan še najpoprej seno nadomesti; ako pa tej krmi primešamo še kaj otrobov, oljevih preš, pese, potem pa živina ne ostane le vedno v dobrem stanju, ampak pri naša kmetovalcu dobiček.

Po daljših preiskavah dobilo se je, da ima sol na živalsko telo velik vpliv; ne le da sol naredi pri živini večje veselje do povžitja krme, ampak sol tudi pomnoži množino prebavljivih sokov ter vsled tega stori hrano bolj tečno. Kmetovalčeva naloga toraj mora biti, hrano tako sestaviti, da dobi živina vse potrebne snovi za ohranjenje svojega života. Ono hrano, kar jo preostaja, pa da zamore živina spremeniti v meso, mleko itd. Pri krmenju se je tudi ozirati, da se s krmo kolikorkrat le mogoče menja.

Določeni obroki, v katerih se krmi, morajo vedno nespremenjeni ostati, ker vsaka sprememba slabo vpliva na živino. Prav dobro je, če žival tudi pozimi pride na zrak ter se nekoliko izhodi, na priliko, goni se na vodo itd.

Zraven krmenja ima pa gleštanje govedi tudi velik vpliv na dober vspah. Snaga, pridno štrigljanje in krtačenje, dosto suhe nastelje pomaga ohraniti živino zdravo. Cilj in konec živinoreje je, kolikor mogoče, dobro izrabiti krmo, to je pa le mogoče, če živini damo tako krmo, od katere za gotovo smemo pričakovati, da jo bode ona dobro izkoristila ter nam vsled tega tudi pričakovane dohodke dala.

Pomoček zoper pereč ogenj pri svinjah.

O tem piše „Gospodarski list“ tako-le:

V neki občini je v enem letu poginilo blizu 100 svinj po perečem ognju ali črmu. Recimo, da je vsaka svinja povprek bila 15 gold. vredna. Tedaj izvemo, da je samo ena občina v enem letu imela 1500 gold. škode. Nameri se pa, da samo pri eni hiši po več let svinje pocrkajo za perečim ognjem, da je po 300 gold. škode. Zadene jih pa dvojna nesreča; prvič so svoje svinje izgubili in so prisiljeni drugič svinj nakupiti za pleme in rejo, kar časih jako drago stane. Pritožeb je mnogo slišati. Mnogi mislijo, da zoper črm ni nobenega pomočka. Navadno zbolijo pitane, jedične in debele svinje, suhim pa prizanaša. Žalibog, da ljudje ne marajo za gosposkine zaukaze. Pri nekaterih živalih je treba hitre in skrbne pomoči. Na deželi ni lahko dobiti kmalu živinozdravnika. Pomagati si mora tedaj vsak, kdor zna, dokler živinozdravnik ne pride.

Ukvarjal sem se nekaj let s to boleznijo, mnogo poskusil, kar so mi ljudje svetovali, ter sem naposled

vendar zadel na pomoček, ki ni drag, pa gotovo pomaga. Hočem ga objaviti.

C. kr. okrajni živinozdravnik v Mariboru, gospod Ferdinand Haage, mi je namreč sledeče nasvetoval: brž ko zapazimo, da je svinja zbolela, vzame se prav malo, kolikor na noževi rt gre, v prašek stolčene bele čemerike (weisse Niesswurz, Radix Veratri albi, 30 0 velja v lekarni 13 kr.) ter se pomeša v liter mleka in dá živali popiti; ako neče piti, se jej vlije. Kmalu začne svinja bljuvati ter jo treba neprestano 2—3 ure v frišni vodi kopati. Blato se navadno vtrdi in torej treba žival s toplo žajfnico klistirati. Opomnim pa, da se mora vse to precej zgoditi, ko je žival zbolela. Pozneje, ko se je črm uže trdno lotil svinje, ne pomaga nič. Na povedani način bilo je čez 140 svinj pogina otetih, čeravno ni nihče tega se nadejal. Svinjerejstvu na korist so gospodarji prošeni z ovim sredstvom poskušati in učinek objavljati v tem listu.

Hotinja vas blizu Rač dne 16. avgusta 1885.

Franc Pišek, posestnik.

Napajanje travnikov pozno na jesen.

Jesensko deževje odplavi z njiv, vinogradov, gozdov mnogo redilnih tvarin. Zato je voda potočnica v tem času najboljša ter napajanje ni zamuditi. Jesenski čas je v to svrhu najbolj pripraven.

Ako imamo suho jesen, kaže noč in dan napajati ter se dá nadaljevati, ko bi tudi sneg zapadel, če le mraz ne pritisne. Napajanje škoduje, kedar voda zmrzne in z ledeno krasto travnike pokrije, ki se časih po več mesecev ne raztali. Koristi vendar ledena odeja z mahom zaraščenim travnikom.

Led namreč mah vzdigne iz tal in ko je travnik posušen, moremo mah z brano zeló lahko odpraviti. Nagi prostori se posejejo s travnim semenom in z železnimi grabljami povlačijo. Kanali se naj iztrebijo, zemlja pa za kompost porabi, kolikor je ostane, ko smo jame po travniku bili zasuli. Kompostni gnoj koristi največ travnikom. Želeti je, da si ga povsod kolikor največ pridelujejo.

O navadni slivi ali češplji.

Spisal R. Doléne.

Sme se smelo trditi, da je med vsemi našimi sadnimi plemeni čisto navadna sliva ali češplja — prunus domestica — najkoristnejša, in zakaj?

1. Zato, ker ona tudi brez vsega sejanja, vsega požlahtnjenja, da še celó brez vsega presajenja, povsod tam, kjer jej podnebne razmere ugajajo — suho podnebje ni za-njo — prav dobro stori, to je, se sama pomnožuje in dobro rodi.

2. Zato, ker je njen sad v presnem stanu kaj finega okusa, med vsemi slivami odločno najboljšega.

3. Zato, ker nam daje tehnično podelana tudi v zimskem času kaj prijeten vžitek: a) kakor navadna suha sliva, b) kakor olupljena, ter koščice oprostena suha sliva „prunella“, c) kakor ukuhana sliva „compote“, d) kakor v mozeg — lequar, česki „povidel“ — spremenjena, e) kakor v slivovko podelana.

Po vsej pravici se torej v gotovih krajih, kakor v Slavoniji, v Bosni, Hercegovini, na Štajarskem, Dolenjskem itd. navadna sliva jako ocenjuje, ter v veliki meri goji. In kjer podnebje navadni slivi prav dobro ugaja, pa vendar ni še v taki meri zaplodena, v kakoršni bi iz gospodarskih ozirov morala biti; tam naj

bi se je povsod močno poprijeli, kakor na primer, v marsikaterem kraju na naši Pivki itd. Za take kraje veljajo naj sledeče besede, katere utegnejo marsikateremu za gojo sliv vnetemu gospodarju prav priti.

Slišal sem uže, da nekateri trdijo, da se slive s pomočjo semena — koščic — ne dadó pomnoževati, in to neki zato ne, ker je prevagljiva večina naših uže rodečih slivnih dreves, iz koreničnih poganjkov in ne pa iz koščic dosežena. Torej le iz koščic doseženo drevje naj bi rodilo rodovite koščice. O, kako smešna trditev je to! Ne da bi rastlinsko fizioloških protidokazov navajal — čemu tudi za tako neosnovano iz zraka zgrabljeno trditev — rečem, da se dá navadna sliva prav dobro s pomočjo koščic pomnoževati, naj so rastle uže na kakoršnem si bodi drevu god. Uže celó dobro se doseže iz slivnih koščic slivno drevje, ako se koščice stratificirajo, to je, na jesen pred nastopom zime, v tanjkih plastéh med pesek v lonce ali pa zaboje vložé, ter ti dobro pokriti ali zabiti čez zimo tako globoko v zemljo zakopljejo, da jih zmrazilin doseči ne more.

Ko na spomlad tako obvarovane koščice uže kaliti pričnó, se lepo v vrste vsejejo, to pa ne v težak svet, ampak v rahli, v katerem se vrhu setve zemlja s kako diljo nekoliko pritlači. Toda slive s pomočjo koščic pomnoževati je čisto odveč, ker se pride pozno do zaželjenega rezultata, boljše se stori, da se tako-le postopa. Na senožeti ali njivi, kjer je okolo starejšega slivnega drevja dosti koreničnih izrastkov, se tem ob košnji senožeti ali obdelovanji njive prizanaša, da se ne poškodujejo ali še celó ne vničíjo. Eno leto stare izkopljejo se na spomlad previdno, obrežejo se to je, skrajšajo se jim nekoliko koreninice in debelca — da obdržé po 3 do 4 pope, zadostuje — in presadé se na to v drevesnico lepo v vrste 50 cm. oddaljene, v vrstah pa 30 do 40 cm. narazen. V drevesnico zasajene slivice izgojuje se dalje tako, da postanejo v preteku 3 do 4 let lepa ravna, zadosti močna, do 1.5 m. visoka, v zemlji dobro ukoreničena, nad deblom pa lepo vejno krono imajoča drevesca, katera so za presaditev na stalno mesto najboljša. Izgojujejo se pa take slivice tako-le: V prvem letu — letu zasaditve v drevesnico — se drevce le pridno okopuje in pleve, da jih plevel ne mori, in ako potrebno zaliva. Na jesen jih moramo pa na vsak način z gostim beljenjem, narejenem iz apna, kravjega blata in volovske krvi od vrha pa do tal dobro namazati, da jih čez zimo zajec ne poškoduje. (Dalje prih.)

Kmetijske novice in izkušnje.

Madež od rije

se odpravi s citronovim sokom, kateremu se soli primeša. Ožmi srednje veliko citróno v porcelanasto skledico in pridni na majhni noževi špici soli.

S to zmesjo se madež drgne in v gorki vodi spere. Ako je blago tako, da se ne sme drgniti, briši z gobo. Če je blago pobarvano, je treba previdno ravnati. Najbolje je poprej v malem poskusiti, če kislina od citrone pobarvano blago prime ali ne, kajti v nasprotnem slučaji se madež ne odpravi, ampak še povekša.

Past za kune.

Kuna je še bolj zvita, kakor lisica, zato se v navadne pasti ne vjame rada. Zaradi silne škodljivosti in drage kože jo pa na več načinov lové. V novejšem času lové jo tako: „Poišči ne prav v goščavi 10 cm. debelo smreko, kakoršno je vihar nagnil. Če enake

ne najdeš, nasekaj zdravo smreko, pazi pa, da bode deblo samo 1 m. od tal. Zvrtaj v deblo dve luknji, 30 - 35 cm. eno od druge. Zabij poleg spodnje luknje na spodnji strani debla (pri tleh) žebelj s široko glavo. Na ta žebelj priveži in nekolikokrat okoli njega ovij dobro skalen, tanek 1.5—2 m. dolg drat. Potegni drat skozi zraven žeblja se nahajajočo luknjo od spodaj na vzgor in zopet nazaj in napravi se na zgornji strani debla precej velika zanjka. Drat se potegne potem po spodnji strani debla do zgornje luknje, skozi to luknjo zopet gori in nazaj in zanjka je zopet narejena, konec drata pa visi spodaj debla. Deni našopano veverco z repom po konci k zgornji zanjki. Vtakni ji glavo do oči v zanjko, tako, da bode držala spodaj luknje na dratu privezan kamen. Kuna misleča, da bode dobila dobro južino se po tihem k spodnji zanjki priplazi, pomoli glavo skozi zanjko, zgrabi veverico za hrbet in jo nazaj potegne. Zanjka pade veverico raz glave in hipoma zadrigne se tudi spodnja zanjka, v kateri se kuna zaduši. Na ta način nalovilo se je uže na tisoče kun“.

Stajališče črnih jagod ali borovnic.

Ker je znano, koliko škode napravijo nabiralci črnih jagod gozdom, povemo, kaka tla jim ugajajo:

„Črne jagode najrajši rastejo v šilovnih, posebno v bolj na redko zaraščenih starih borovih gozdih, na sprstenine bogatih, peščeno-ilovnatih tleh.

Na planem ali suhih peščenih tleh črne jagode ne rastejo. Ako jih hočeš zatreči, posekaj stare borovce, pusti nekaj časa goli svet in videl boš, da bodo zginele. V gošči mladega drevja tudi ne rastejo rade, ravno tako jim ne ugajajo mokra-ilovnata, kakor z mahom preraščena tla. Visoke gore ljubijo bolj ko nižave.“

Kako miši iz vrtov pregnati.

S strihnikom ali fosforjem pripravljene pšenični zrni se dobé v lekarnah ali pa jih lekarnarji po zahtevi napravijo. Enaka zrna miši rade pojedó. Ker pa le zunaj lukenj poginejo, se je bati, da bi se druge živali, kakor prašiči, sove itd. ne zastrupile.

Iz tega vzroka se priporoča useden ogelnokisel barjum, kateri povžit provzroči, da miši v luknjah omagajo in poginejo. To sredstvo se pa tako-le naredi: „Vzemi četrť funta usedenega ogelno-kislega barjuma, katerega kupiš v lekarni, deni funt lepe ječmeneve moke zraven in prilij vode. To zmes mešaj toliko časa, da postane trdo testo. Napravi iz tega testa kroglice kakor bob velike in jih meči po eno v posamezne mišje luknje“.

Lesna obrtnija.

Da les, ki se rabi za kolarska dela, ne razpoka in se ne zvije, dene se 8 dni v močno osoljeno vodo. Ako se enaki les potem porabi za kolesa ali druga vozna dela, smejo vozovi poletu in pozimi in na solnci ali dežju stati in nobeden del voza ne bode razpokal. Ker to sredstvo vsak kolar lahko porabi, zategadel svetujemo, kajti gospodarjem se prihrani mnogo dela, ko ni potreba vozov pokrivati. Da so enaka kola tudi bolj trpežna, je gotovo.

O koristi sove.

Pod streho svoje hiše imam golobe. V temnem kotu zraven golobnjaka naredile so sove gnjezdo. V mesecu maju, ko je ona valila, prinašal ji je samec, miši, podgane, krte, a nikoli ne tiča. Golobje se niso nič plašili, čeravno je samec redno skozi lukno pri golobnjaku notri in ven letal. Na zraven stoječi cerkvi pa so našli pri popravi strehe med gnjezdi vrabcev,

lastovic in šmarnic tudi gnezdo sove. Razvidno je iz tega, da je sova koristna, naj se torej varuje.

MLADE PREŠIČKE OBVAROVATI PRED POGINOM

na driski je včasih prav težko, in dostikrat se pripeti v kakem svinjaku, da kar celi prešičji zarod na tej boleznini pogine. Dobro sredstvo proti tej bolezni je neki karbolna kislina, katero je dati na dan večkrat razredčeno (2 dela na 100 delov vode) mladim prešičkom. Najhujša driska po povžitji tega leka poneha in nobeden prešiček več ne pogine.

Lončeno posodo trpežnejšo storiti.

Ilovica pomeša se z vodo v prav redko zmes, s katero se namaže večkrat posoda. Na to se namaže posoda še dvakrat z lanenim oljem, pri čemur je pa paziti, da se prične z drugim mazanjem, kedar je prvo uže prav suho.

Pravila, kako vrbove šibe lupiti.

1. Še rastočo vrbo je slabo lupiti. Šibe od tako olupljene vrbe so slab material za pletenje, ravno tako je pa tako lupljenje vrbovemu drevesu samemu škodljivo.

2. Koliko hitreje po dokončani rašči (t. j. od 1. novembra naprej) so šibe narezane, toliko manj trpi materno drevo ali grm in toliko lažje je šibe lupiti. Odrezane šibe postaviti je takoj v vodo.

3. Šibe ne smejo se nad 15 centimetrov globoko v vodo postaviti, drugače ne gré ljubje na sprednjem koncu rado doli.

4. Predno pridejo šibe v vodo, odstraniti je treba vse slabe in pomankljive, posebno pa zlomljene in ranjene.

5. Vrbove šibe razdelé se po kakovosti, velikosti in debelosti v posebne butarice, ker le tako jih kupec rad vzame in dobro plača.

6. Kolikor hitreje je šiba po lupljenji posušena, toliko bolj bela ostane in več vredna je.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 44. Uže v drugič se mi je pripetilo, da mi je detelja v drugem letu po setvi skoraj popolnem poginila. Jaz sem uže veliko detelje sejala, a tega vendar ne morem razumeti, ker je bila vselej njiva dobro obdelana ter seme prav izbrano lepo. Morda bi mi Vi znali vzrok povedati? (K. M. v K.)

Odgovor. Pogin deteljnih rastlinic, posebno v drugem letu po setvi, čeravno so prvo leto prav čvrsto rastle, kaže vtrujenost zemlje. To vtrujenost opazovali so v novejšem času na mnogih krajih ter stavili za vzrok izsrkanje vseh za deteljo potrebnih redilnih snovi iz zgornje kakor tudi iz spodnje zemljine plasti. Na rodovitnih zemljah držijo drugi zopet za vzrok tej vtrujenosti neko glivico, ki se tam v zemlji prav mnogobrojno zaredi, kader je večkrat detelja rastle. Učenjaki to glivico imenujejo „Peziza ciborioides Fries“. Na vsak način bodeste prav ukrenili, če deteljo manj pogostokrat na eno in isto njivo sejete ter v Vaše kmetijstvo tako kolobarjenje uvedete, da ima njiva od ene do druge deteljine setve čas, se odpočiti.

Vprašanje 45. Pri nas menijo ljudje, da škoduje teletu prvo mleko kravino precej po porodu, med tem, ko sem dostikrat čul trditi, da je to mleko za tele zdravo. Poročite, prosim Vas, Vaše mnenje. (E. R. v Š.)

Odgovor. Mleko, koje je precej po porodu še v vimenu krave (kakor tudi vsake druge živali sesalke) mora se dati iz naravnih razlogov teletu ter se to nikdar ne sme opustiti. To mleko ima nekoliko drugačo sestavo, kakor pozneje mleko, je rumenkasto, vlečljivo ter napravlja drisko. Ravno zadnja lastnost je važna, ker ta ohrani teletu zdravje. Med življenjem teleta v materinem telesu nabira se namreč v drobu teletovem neka smola, ki ni nič družega, kakor povžita pa izrabljena hrana, ki pa čeva zamaši. Ako se teletu prvo mleko ne dá, zaprejo se mu čeva, ter je treba pomagati z zdravili, kar je pa pri teletu vedno kočljivo. Kmetovalci naj toraj nikar ne mislijo, da je to mleko škodljivo, ker drugače izgleda kot navadno mleko, ampak dajo naj jo teletu, ker je ono zdravilo od narave samo ponudeno.

Premije za napravo najboljših sadnih sušilnic.

dobili so vsled odloka slavnega c. k. kmetijskega ministerstva št. 11.575 iz dne 24. septembra t. l. sledeči gospodje:

Lorenc Mencinger, župnik na Golem,
Leopold Dekleva, posestnik v Bujah, in
Andrej Staré, posestnik v Bitinjah.

Tržne cene.

V Kranji, 26. oktobra 1885.

Na današnji trg je došlo 71 glav goveje živine in 269 prešičev.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	50	Ajda, hektol.	5	85
Rež,	6	17	Slama, 100 kil	1	90
Oves	3	25	Seno, " kila	2	60
Turšica	5	85	Špeh, fr. kila	—	—
Ječmen	5	52	Živi prešiči, kila	—	—

V Ljubljani, 24. oktobra 1885.

Povprečna cena.

	Trg		Magaz.			Trg		Magaz.	
	gl.	kr.	gl.	kr.		gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica, hektol.	6	50	7	20	Sur. maslo, kila	—	84	—	—
Rež	5	53	5	77	Jajca, jedno	—	3	—	—
Ječmen	4	37	5	17	Mleko, liter	—	8	—	—
Oves	3	09	3	23	Gov. meso, kila	—	64	—	—
Soršica	—	—	6	23	Telečje meso,	—	68	—	—
Ajda	4	23	5	30	Prešič. meso,	—	54	—	—
Proso	5	20	5	25	Koštrun	—	34	—	—
Koruza	5	40	5	47	Kuretina, jedna	—	42	—	—
Krompir, 100 kil	2	50	—	—	Golobje, jeden	—	17	—	—
Leča, hektoliter	8	—	—	—	Seno, 100 kil	1	60	—	—
Grah	8	—	—	—	Slama, " "	1	51	—	—
Fižol	8	50	—	—	Drva, trde, sež.	7	60	—	—
Gov. mast, kila	94	—	—	—	" mehke,	5	20	—	—
Svinska mast	82	—	—	—	Vino, rud., 100 l.	—	24	—	—
Špeh, fr.	56	—	—	—	" belo,	—	20	—	—
" prek.	72	—	—	—					